

ՀԱՐՑԱՇԱՐ

ԺԲ.00.02 Հանրային իրավունք (սահմանադրական, վարչական, ֆինանսական, մունիցիպալ, բնապահպանական, եվրոպական իրավունք, պետական կառավարում) մասնագիտությամբ ասպիրանտուրայի ընդունելության քննության

Ընդհանուր մասնագիտական կրթամաս

1. Պետության առաջացման տեսությունների բազմազանությունը և դրանց բնութագիրը:
2. Պետության հասկացությունը, էությունը, սոցիալական նշանակությունը, էվոլյուցիան:
3. Իրավունքի հասկացությունը՝ օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ իմաստներով: Իրավահասկացողություն:
4. Իրավունքի և օրենքի հարաբերակցությունը: Իրավական օրենք:
5. Իրավական մշակույթ (կուլտուրա). հասկացությունը և կառուցվածքը: Իրավական նիհիլիզմ և իրավական իդեալիզմ:
6. Իրավունքի նորմի հասկացությունը, տեսակները, կառուցվածքը և տարրերի հիմնախնդիրը:
7. Իրավաչափ վարգագիծ և իրավախախտում. հասկացությունը և տեսակները:
8. Ինքնիշխան պետության իրավաբանական բովանդակության դրսևորման ձևերը:
9. Ժողովրդաիշխանության անմիջական ձևերի բովանդակությունը և դրանց իրացման կարգը:
10. Կառավարության սահմանադրաիրավական կարգավիճակը:
11. ՀՀ դատական իշխանության մարմինները, կազմավորման և գործունեության կարգը և սկզբունքները: Դրանց էվոլյուցիան՝ սահմանադրական բարեփոխումների համատեքստում:
12. Ազգային ժողովի պատգամավորական խմբակցությունների և խմբերի կազմավորման և լուծարման առանձնահատկությունները:
13. ՀՀ սահմանադրական կարգի հասկացությունը և բովանդակությունը:
14. «Ընտրական իրավունք» և «ընտրական համակարգ» եզրույթների իրավական նշանակությունը և հարաբերակցությունը:
15. Սահմանադրական դատավարության ընթացակարգն ու դրա առանձնահատկությունները:
16. Տեղական ինքնակառավարման հասկացությունը, տեղական ինքնակառավարման մարմինների հիմնական լիազորությունները:
17. Իրավունքների և օրենքով պահպանվող շահերի պաշտպանության ձևերը: Դատական պաշտպանության և արդար դատաքննության իրավունքները:

18. Երրորդ անձանց հասկացությունը և տեսակները, գործի քննությանը ներգրավվելու հիմքերը և դատավարական կարգը:
19. Ոչ պատշաճ կողմի հասկացությունը: Հայցվորի ոչ պատշաճ լինելու հետևանքները: Ոչ պատշաճ պատասխանողի փոխարինման դատավարական կարգը: Գործի քննությանը նոր պատասխանողի ներգրավումը:
20. Ենթակայության հասկացությունը: Դատական ենթակայություն և ընդդատություն: Քաղաքացիական դատավարության կարգով քննության ենթակա գործերի շրջանակը որոշելու չափանիշները:
21. Դատական ծախսերի հասկացությունը և տեսակները քաղաքացիական դատավարությունում: Դատական ծախսերի ինստիտուտի գործառույթները:
22. Վարչական դատարանի իրավասության տարանջատման չափանիշները:
23. Գործի փաստական հանգամանքների ի պաշտոնե պարզման և տնօրինչականության սկզբունքների հարաբերակցությունը վարչական դատավարությունում:
24. Միջազգային և ներպետական իրավունքի հարաբերակցությունը
25. Միջազգային իրավունքի աղբյուրները, սուբյեկտները
26. Տարածքների տեսակները միջազգային իրավունքում
27. Միջազգային պայմանագրերի կնքումը: Միջազգային պայմանագրերի կնքման գործընթացի իրավական կարգավորումը ՀՀ Սահմանադրությամբ
28. Բնակչության և քաղաքացիության հասկացությունները: Քաղաքացիության ձեռքբերման, փոփոխության և դադարեցման հիմքերը
29. Մարդու իրավունքների պաշտպանության ոլորտում միջազգային համագործակցությունը
30. Միավորված ազգերի կազմակերպությունը: ՄԱԿ-ի գլխավոր մարմինները: Դիվանագիտական ներկայացուցչության անձնակազմի անդամների արտոնությունները և անձեռնմխելիությունները
31. Միջազգային վեճերի խաղաղ կարգավորման միջոցները
32. Հանցակազմի տեսակները
33. Հանցագործությունների դասակարգումը
34. Քրեական օրենքի հետադարձ ուժը
35. Քրեական օրենքի գործողությունը ժամանակի ընթացքում
36. Հանցափորձը և դրա տեսակները
37. Հանցագործության նախապատրաստություն
38. Հանցակցություն
39. Հափշտակության ծանրացնող հանգամանքները
40. Շոթթում
41. Քրեական հետապնդում. հասկացությունը, սուբյեկտները և նրանց լիազորությունները:
42. Արդար դատական քննության իրավունքը քրեական դատավարությունում:

43. Խափանման միջոցների հիմքերը և կիրառման դատավարական կարգը:
44. Վարույթի հանրային սուբյեկտների ընդհանուր բնութագիրը:
45. Պաշտպանության կողմի մեջ մտնող սուբյեկտների ընդհանուր բնութագիրը:
46. Ապացույցի հասկացությունը և նշանակությունը քրեական դատավարությունում:
47. Անձին որպես մեղադրյալը ներգրավելը և մեղադրանքի առաջադրումը:
48. Ապացուցողական գործողությունների հասկացությունը և կատարման ընդհանուր կանոնները:
49. Վերաքննիչ վարույթի հասկացությունը և նշանակությունը:
50. Վճռաբեկության կարգով դատական որոշումները բողոքարկելու իրավունք ունեցող սուբյեկտները, բողոքարկման հիմքերը և կարգը:
51. Քաղաքացիական իրավունքների իրականացման սկզբունքները և պաշտպանությունը
52. Քաղաքացիական իրավունքի սուբյեկտների իրավասուբյեկտությունը
53. Սեփականության իրավունքի բովանդակությունը, ծագումը և դադարումը
54. Գործարքի հասկացությունը, տեսակները և անվավերությունը
55. Գույքի օտարման և գույքի օգտագործման պայմանագրերի համակարգը և բնութագիրն ըստ ՀՀ քաղաքացիական օրենսդրության
56. Վարկահաշվարկային հարաբերությունները կարգավորող պայմանագրերի համակարգը և բնութագիրը
57. Պատվին և արժանապատվությանը պատճառված վնասի հատուցումը
58. Հեղինակային և հարակից իրավունքները ՀՀ օրենսդրությամբ
59. Ժառանգման հիմքերն ըստ ՀՀ օրենսդրության
60. Ամուսինների, ծնողների և երեխաների անձնական և գույքային իրավունքները
61. Ալիմենտային պարտավորությունների ընտանեկան-իրավական կարգավորումը
62. Գիտության արդի հիմնական հայեցակարգերը և գիտության գործառույթները
63. Գիտության ոլորտում պետության քաղաքականության սահմանադրական նպատակները. նպատակների և միջոցներ հարաբերակցությունը
64. Գիտական և տեխնիկական ստեղծագործության ազատության իրավունքի սահմանադրական և միջազգային իրավական սահմանները և սահմանափակումը
65. Հիմնարար, կիրառական և որոնողական հետազոտությունների էությունը
66. Գիտահետազոտական աշխատանքի փուլերը
67. Գիտական հետազոտության թեմայի ընտրությանը ներկայացվող հիմնական պահանջները
68. Գիտական կանխատեսման նպատակները, հիմնական խնդիրները և մեթոդները
69. Տեղեկույթի աղբյուրների հավաքման, վերլուծության ու համակարգման

գործընթացը՝ գիտական հետազոտության համատեքստում

70. Առաջնային գիտական տեղեկության հավաքման, ամրագրման, պահպանման տեխնիկան
71. Գիտական աշխատանքի արդյունքների նկարագրման և ձևակերպման հիմնական տեսակները
72. Գիտական էթիկայի նորմերը
73. Գիտական եզրույթների շարադրման հիմնական հնարքները
74. Գիտական աշխատանքի «դարակադրման» շրջանը
75. Աղբյուրագիտության արդի առանձնահատկությունները:

Լրացուցիչ մասնագիտական կրթամաս

1. Սահմանադրական իրավունքի նորմերը և ինստիտուտները:
2. Սահմանադրաիրավական պատասխանատվությունը:
3. Սահմանադրության հատուկ իրավաբանական բնույթի բովանդակությունը:
4. Սահմանադրության ընդունման և փոփոխման կարգը:
5. Սահմանադրական կարգի հասկացությունը: Սահմանադրական կարգի ինստիտուտի նորմերի ազդեցությունը Սահմանադրության մյուս ինստիտուտների ձևավորման վրա:
6. Անմիջական ժողովրդաիշխանության ձևերի բովանդակությունը և իրացման կարգը:
7. Մոցիալական հարաբերությունների սահմանադրական հիմունքները:
8. Կուսակցությունները Հայաստանի Հանրապետության քաղաքական համակարգում, դրանց նկատմամբ վերահսկողությունը:
9. Ընտրական համակարգի սահմանադրաիրավական հիմունքները:
10. Ընտրական իրավունքի սկզբունքները:
11. Ազգային ժողովի հանձնաժողովների կազմակերպման կարգը, իրավական կարգավիճակը և գործունեության կազմակերպման ձևերը:
12. Հարցապնդման ինստիտուտի բովանդակությունը և իրացման ընթացակարգը Ազգային ժողովում:
13. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը՝ Հայաստանի Հանրապետության պետական մարմինների համակարգում:
14. Հայաստանի Հանրապետության պետական կառավարման տարածքային կազմակերպումը:
15. Մարդու իրավունքների պաշտպանության սահմանադրական հիմունքները:
16. Իրավունքների և ազատությունների սահմանափակումները, դրանց սահմանադրական հիմքերը:

17. Հայաստանի Հանրապետության դատական իշխանության մարմինների համակարգը, կազմակերպման և գործունեության կարգը՝ սահմանադրական բարեփոխումների համատեքստում:
18. Սահմանադրական արդարադատությունը սահմանադրական վերահսկողության համակարգում:
19. Սահմանադրական դատարանի լիազորություններն ու դրանց իրականացման առանձնահատկությունները:
20. Հայաստանի Հանրապետության դատախազության կազմակերպման և իրավասության սահմանադրական հիմունքները:
21. Օրենսդրական գործընթացը Ազգային ժողովում:
22. Մեփականության իրավունքի սահմանադրաիրավական հիմքերը:
23. Օտարերկրացիների իրավական վիճակը Հայաստանի Հանրապետությունում:
24. Պետությունը հասարակության քաղաքական համակարգում:
25. Անձի իրավական կարգավիճակի հասկացությունը և պետության քաղաքականության հիմնական նպատակները տնտեսական, սոցիալական և մշակութային ոլորտներում: